

Briselē, 29.7.2016.
COM(2016) 489 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 692/2011 attiecībā uz
Eiropas statistiku par tūrismu**

SATURS

1. Ievads.....	2
2. Pārskats par Eiropas statistiku par tūrismu.....	3
3. Īstenošanas pasākumi un deleģētie akti.....	3
4. Regulas īstenošana.....	4
5. Pasākumi, kas veikti uzņēmumu sloga mazināšanai	8
6. Perspektīvas	9
7. Secinājumi	10

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 692/2011 attiecībā uz Eiropas statistiku par tūrismu

1. IEVADS

Ar Regulu (ES) Nr. 692/2011 attiecībā uz Eiropas statistiku par tūrismu¹ tika izveidota kopēja sistēma tūrisma statistikas sistemātiskai izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai Eiropas Savienībā. Tā atspoguļoja pārmaiņas tūrisma ekonomikas un tūristu ieradumu būtībā, kuras bija notikušas kopš Padomes Direktīvas 95/57/EK spēkā stāšanās brīža,² un tā bija atbilde uz lietotāju vajadzību pārmaiņām.

Regulas 7. pantā noteikts: *“Līdz 2016. gada 12. augustam un pēc tam reizi piecos gados Komisija iesniedz novērtējuma ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par statistikas datiem, kas apkopoti, ievērojot šo regulu, un jo īpaši par to atbilstību un par slogu uzņēmumiem.”*

Šis ir pirmais ziņojums, kas iesniegts saskaņā ar minēto pantu.

Šā ziņojuma 2. nodaļā sniegts pārskats par Eiropas statistiku par tūrismu, jo īpaši par regulā noteiktajām prasībām.

3. nodaļā sniegts pārskats par īstenošanas pasākumiem un pieņemtajiem deleģētajiem aktiem un to pamatojums.

4. nodaļā, izmantojot noteiktos oficiālās statistikas kvalitātes kritērijus, sīki izklāstīts, kā regula īstenota.

5. nodaļā galvenā uzmanība pievērsta pasākumiem, kas veikti, lai samazinātu uzņēmumiem radīto slogu.

Visbeidzot 6. nodaļā, ņemot vērā iepriekšējās nodaļās ietvertos secinājumus, aplūkoti nākamie pasākumi, ko varētu apsvērt, lai atjauninātu tiesisko regulējumu. Tajā arī novērtēta lietotāju jauno vajadzību un jauno datu avotu iespējamā ietekme uz tūrisma statistikas sistēmu, kas paredzēta regulā.

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 6. jūlija Regula (ES) Nr. 692/2011 attiecībā uz Eiropas statistiku par tūrismu un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 95/57/EK (OV L 192, 22.7.2011., 17. lpp.).

² Padomes 1995. gada 23. novembra Direktīva 95/57/EK par statistikas datu vākšanu tūrisma nozarē (OV L 291, 6.12.1995., 32. lpp.).

2. PĀRSKATS PAR EIROPAS STATISTIKU PAR TŪRISMU

Eiropas Savienības tūrisma nozare ieņem svarīgu vietu visu dalībvalstu ekonomikā, un tūrisma darbība ir būtisks nodarbinātības avots. Lai veiktu tūrisma nozares konkurētspējas novērtējumu, nepieciešamas labas zināšanas par tūrisma apjomu, tā raksturlielumiem, tūrista profilu, tūrisma izdevumu līmeni un ieguvumiem Eiropas valstu ekonomikai. Regula (ES) Nr. 692/2011 attiecībā uz Eiropas statistiku par tūrismu ir galvenais pamats oficiālai, saskaņotai statistikai par tūrisma piedāvājumu un pieprasījumu. Regula aptver datus gan par ES tūristu izmitināšanas uzņēmumu jaudu un izmantojumu, gan par ES rezidentu ceļojumiem. Pirmos no minētajiem datiem parasti vāc no izmitināšanas nozares uzņēmumiem (mēneša un gada dati, ko dalībvalstis nosūta Komisijai kopsavilkuma tabulās); otros no minētajiem datiem parasti vāc, izmantojot mājsaimniecību apsekojumus (gada dati tiek sūtīti pa daļai kopsavilkuma tabulās un pa daļai mikrodatu datnēs).

Papildus regulas stingri noteiktajai jomai Eiropas Savienības Statistikas birojs (turpmāk — “Eurostat”), pamatojoties uz saistīto uzņēmējdarbības vai sociālo statistiku, regulāri izplata ar tūrismu saistītu informāciju, kuras būtība ir vairāk saistīta ar ekonomiku.

Visaptveroši datu kopumi, kopsavilkuma tabulas un attiecīgi raksti ir viegli pieejami *Eurostat* tīmekļa vietnē tūrisma statistikas sadaļā³.

3. ĪSTENOŠANAS PASĀKUMI UN DELEĢĒTIE AKTI

Regulā (ES) Nr. 692/2011 paredzēts, ka Komisija īstenošanas aktu veidā nosaka kvalitātes ziņojumu sagatavošanas kārtību un struktūru (6. panta 4. punkts) un datu praktiskās nosūtīšanas kārtību (9. panta 2. un 3. punkts). Šim mērķim tika pieņemta Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 1051/2011⁴.

Ar Regulu (ES) Nr. 692/2011 Komisiju pilnvaro pieņemt deleģētos aktus, lai:

- grozītu definīcijas atbilstoši izmaiņām starptautiskajās definīcijās (2. panta 2. punkts);
- grozītu datu nosūtīšanas termiņus, ņemot vērā ekonomikas, sociālo un tehnikas attīstību (9. panta 5. punkts); un
- pielāgotu pielikumus, ņemot vērā ekonomikas, sociālo un tehnikas attīstību. Tomēr Komisija nedrīkst mainīt pielikumos ietvertos noteikumus par pieprasīto datu sniegšanu pēc izvēles un jomas ierobežošanu (3. panta 2. punkts).

---

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/tourism>

⁴ Komisijas 2011. gada 20. oktobra Īstenošanas regula (ES) Nr. 1051/2011, ar ko attiecībā uz kvalitātes ziņojumu struktūru un datu nosūtīšanu īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 692/2011 attiecībā uz Eiropas statistiku par tūrismu (OV L 276, 21.10.2011., 13. lpp.), kas grozīta ar Komisijas 2013. gada 29. janvāra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 81/2013, ar ko attiecībā uz datu nosūtīšanai paredzētajām mikrodatu datnēm groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1051/2011 (OV L 28, 30.1.2013., 1. lpp.).

Līdz šim Komisija ir pieņēmusi vienu deleģēto aktu — Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 253/2013⁵, ar ko grozītas dažas definīcijas attiecībā uz iegūto izglītību, lai atspoguļotu izmaiņas, kuras veiktas Starptautiskajā standartizētajā izglītības klasifikācijā (ISCED).

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 692/2011 11. panta 2. punktu Komisija 2016. gada 20. janvārī pieņēma ziņojumu par deleģētajām pilnvarām⁶.

4. REGULAS ĪSTENOŠANA

Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 692/2011 dalībvalstis vāc, apkopo, apstrādā un nosūta saskaņotus statistikas datus par tūrisma piedāvājumu un pieprasījumu. Komisija novērtē nosūtīto datu kvalitāti un publicē tos *Eurostat* tīmekļa vietnē tabulu, daudzdimensiju datubāzu un analītisku rakstu veidā. Šajā nodaļā novērtēta regulas īstenošana, pamatojoties uz Eiropas statistikas standarta kvalitātes kritērijiem.

4.1. Atbilstība

Atbilstība attiecas uz līmeni, kādā statistikas dati atbilst lietotāju pašreizējām un iespējamām vajadzībām.

Regulas (ES) Nr. 692/2011 galvenais mērķis ir labāk risināt lietotāju vajadzības. Pašlaik sagatavotā Eiropas tūrisma statistika nodrošina lietotājiem pilnīgākus un savlaicīgākus datus.. Piemēram, lielākā daļa mēneša datu tiek nosūtīti 8 nedēļu laikā pēc pārskata mēneša, bet iepriekš nosūtīšanas termiņš bija 3–6 mēneši. Regula nodrošina labāku tvērumu attiecībā uz tūristu ieradumu būtības maiņu, kas ietver īsu ceļojumu un vienas dienas apmeklējumu, neīrētu izmitināšanas vietu vai mazāku izmitināšanas uzņēmumu augošu nozīmi un lielāku interneta ietekmi uz tūristu veikto rezervēšanu un tūrisma nozari.

Regulā attiecībā uz daļu datu ir noteikta arī prasība nosūtīt Komisijai mikrodatus. Salīdzinājumā ar kopsavilkuma datu nosūtīšanu šis jauninājums nodrošina ekonomisko un sociālo parādību sīkāku un elastīgāku analīzi tūrisma nozarē. Tūrismam Eiropā raksturīga lielākoties iekšzemes tūrisma dimensija. Tas nozīmē, ka mikrodati, kas iegūti, izmantojot saskaņoto Eiropas statistiku par izejošā tūrisma pieprasījumu, ir avots, no kura iegūst statistikas datus par ienākošā tūrisma pieprasījumu attiecībā uz galamērķa dalībvalsti, neuzliekot papildu slogu un izvairoties no dubultas tūrisma plūsmu novērošanas. *Eurostat* ir sagatavojis analītiskos ziņojumus par ienākošo tūrismu, pamatojoties uz citu valstu izejošā tūrisma plūsmu novērojumiem. Tomēr datu pieejamību dažās valstīs kavē no noteiktām izcelsmes valstīm veikto ceļojumu izlases mazais apjoms, un tas jo īpaši ietekmē datu pieejamību par mazāk populārām galamērķa valstīm. Vairākas valstis pēta, vai šo avotu

---

⁵ Komisijas 2013. gada 15. janvāra Deleģētā regula (ES) Nr. 253/2013, ar ko attiecībā uz pielāgojumiem pēc Starptautiskās standartizētās izglītības klasifikācijas *ISCED* pārskatīšanas saistībā ar iesniedzamajiem mainīgajiem lielumiem un daļījumiem groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 692/2011 II pielikumu (OV L 79, 21.3.2013., 5. lpp.).

⁶ COM(2016) 4.

varētu izmantot kā daļēju pašreizējo (dārgo) robežu apsekojumu aizstājēju vai kā ievaddatus citiem oficiālās statistikas veidiem (piemēram, maksājumu bilances pakalpojumu konta pozīcijai “Ceļojumi”).

Ir svarīgi pārliecināties, ka ar Eiropas statistiku nākotnē varēs novērtēt tūrisma makroekonomisko nozīmību un tā ietekmi uz vidi. Lai to nodrošinātu, Regulas (ES) Nr. 692/2011 5. pantā minēti eksperimentālie pētījumi par tūrisma satelītkontu saskaņotu tabulu izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu un tādu datu izstrādi, kuri atspoguļo tūrisma ietekmi uz vidi. Attiecībā uz saskaņotajām tabulām *Eurostat* lūdza dalībvalstīm pēc brīvprātības principa nosūtīt pieejamos valsts datus par tūrisma makroekonomisko dimensiju (izmantojot starptautiski pieņemto tūrisma satelītkontu sistēmu). Rezultāti tika publicēti publiski pieejamos darba dokumentos. Tas ir nozīmīgs solis virzībā uz ES līmenī saskaņotiem datiem. Attiecībā uz vides aspektu *Eurostat* veic pēcpārbaudes par darbu, ko cita starpā veic Eiropas Vides aģentūra, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija un ANO Pasaules Tūrisma organizācija, un nodrošina ievaddatus rādītāju sistēmām par ilgtspējīgu tūrismu. Tomēr, ņemot vērā spiedienu uz resursiem, lai ieviestu regulas prasības attiecībā uz regulāru datu sagatavošanu, pēdējos gados nebija iespējams īstenot plašāku eksperimentālo pētījumu programmu.

Lietotāju atsauksmes pēc regulas spēkā stāšanās un plašāku izvaddatu pieejamības kopumā ir pozitīvas. Eiropas statistika par tūrismu ir atbalsts lēmumu pieņemšanā Eiropas uzņēmumiem, vietējās, reģionālās un valsts pārvaldes iestādēm un Eiropas iestādēm vai citām starptautiskajām ieinteresētajām personām (ESAO, ANO Pasaules Tūrisma organizācijai). Neraugoties uz sasniegumiem, kas līdz šim panākti ar regulu, Eiropas tūrisma statistikā saglabājas nepilnības, piemēram, saistībā ar (makro)ekonomiskās dimensijas labāku aptvērumu un jaunām parādībām tūrisma nozarē (piemēram, dalīšanās ekonomika).

4.2. Precizitāte

Precizitāte attiecas uz skaitlisko novērtējumu tuvumu nezināmajām patiesajām vērtībām.

Saskaņā ar subsidiaritātes principu dalībvalstis var brīvi izvēlēties visefektīvāko un iedarbīgāko veidu, kā vākt un apstrādāt datus, ņemot vērā valstu sistēmas un pieejamos valstu avotus un ievērojot nosacījumu, ka “dalībvalstis paredz jebkādu pasākumu, ko tās uzskata par vajadzīgiem, lai uzturētu rezultātu kvalitāti” (8. pants).

Katru gadu dalībvalstis nodrošina ziņojumu par datu kvalitāti. Šie metadatu ziņojumi ir pieejami *Eurostat* tīmekļa vietnē. Sīkāki kvalitātes ziņojumi ir pieejami tikai iekšējai lietošanai.

Kopš regulas spēkā stāšanās brīža prasība dalībvalstīm vairāk veikt vairāk datu validāciju ir uzlabojusi datu kopējo kvalitāti (tostarp mazinājusi gadījumus, kad datu trūkst). Sarežģītāki datu validācijas pakalpojumi (pievienojot datu saskaņotības pārbaudes, kas savstarpēji salīdzina gada datus un datubāzēs esošus datus) ir vēl uzlabojuši rezultātu kvalitāti.

Tomēr joprojām pastāv atsevišķas problēmas saistībā ar precizitāti, un ir nepieciešama turpmāka uzraudzība.

Dati par tūristu izmitināšanas uzņēmumu jaudu un izmantojumu (ko parasti vāc no uzņēmumiem) var parādīt pārlietu mazu aptvērumu, t. i., uzņēmumus, kas nav ietverti reģistrā. Saskaņotāka pieeja robežvērtību izmantošanai (sk. arī 5. nodaļu) ir samazinājusi šīs neatbilstības visā ES. Turklāt ir veikti pasākumi, lai labāk saskaņotu tūrisma nozares pārvaldes iestāžu uzturētos reģistrus ar valstu statistikas iestādēs izveidoto vispārējo uzņēmumu reģistru. Īrētu izmitināšanas vietu pieaugošā izmantošana, izmantojot t. s. “dalīšanās ekonomikas platformas”, uzmanības centrā pēdējos gados ir izvirzījusi aptvēruma problēmu. Tās mērījumi būs mērķis nākamajos gados.

Dati par tūrisma ceļojumiem (ko vāc no mājsaimniecībām) ir balstīti uz izlases apsekojumiem, un tos var ietekmēt jau zināmās šādu izlases apsekojumu nepilnības — izlases kļūda (tiek novērota tikai respondentu apakškopa) un ar izlasi nesaistīta kļūda (piemēram, kļūdas, ko izraisa informācijas nesniegšana). Viena īpaša problēma, kas ietekmē tūrisma statistiku, ir novirzes saistībā ar datu meklēšanu jeb atmiņas ietekme, un tā rezultātā patiesās tūrisma plūsmas tiek nepietiekami novērtētas, jo respondenti netīši nesniedz pietiekamu informāciju. Tūrisma statistikas metodoloģijas rokasgrāmatā dalībvalstīm ir sniegtas pamatnostādnes, kuru mērķis ir samazināt līdz minimumam šo ietekmi (sk. arī 4.6. nodaļu).

4.3. Savlaicīgums un punktualitāte

Savlaicīgums attiecas uz periodu starp informācijas pieejamību un notikumu vai parādību, ko tā raksturo; punktualitāte attiecas uz laika starpību starp datu izplatīšanas datumu un mērķa datumu, kurā datiem vajadzētu būt pieejamiem.

Tūrisma dati netiek izplatīti saskaņā ar stingriem mērķa datumiem vai izplatīšanas kalendāriem, bet nepārtraukti tādā tempā, kā tiek saņemti un validēti no dalībvalstīm saņemtie dati. Kopumā dažu dienu laikā pēc datu nosūtīšanas Komisijai statistikas dati ir pieejami lietotājiem. Pēc *Eurostat* iekšējās sagatavošanas sistēmas nesenās pārskatīšanas dati par visām dalībvalstīm tiek izplatīti ātrāk.

Regula (ES) Nr. 692/2011 ir veicinājusi tūrisma statistikas savlaicīguma uzlabojumu, saīsinot nosūtīšanas termiņus. Dalībvalstis ir sekmīgi ievērojušas saīsinātos nosūtīšanas termiņus, un vairāk nekā 90 % mēneša datu tiek saņemti pirms termiņa. Tikai 1,5 % datu tiek saņemti ar kavējumu, kas pārsniedz vienu nedēļu. Attiecībā uz pilnīgākajiem gada datiem 86 % datu par izmitināšanu tiek saņemti 6 mēnešu termiņa laikā; ceļojumu datu (tostarp mikrodatu datnes) jomā dažām dalībvalstīm ir kavējumi, kas pārsniedz vienu nedēļu. Visos gadījumos regulas darbības laikā kopš pirmā atsauces gada ir vērojami uzlabojumi. Izņēmuma gadījumos, kad dati netiek nosūtīti, tiek rūpīgi sekots, izmantojot atbilstības uzraudzību, ko izmanto Eiropas Statistikas sistēmā.

4.5. Pieejamība un skaidrība

Pieejamība un skaidrība attiecas uz nosacījumiem un līdzekļiem, ar kādiem lietotāji var iegūt, izmantot un interpretēt datus.

Visi dalībvalstu sniegtie dati un attiecīgie visas ES kopsavilkuma rādītāji ir brīvi pieejami *Eurostat* tīmekļa vietnē.⁷ Konfidencialitātes iemeslu dēļ mikrodatu izmanto, lai sagatavotu detalizētākas tabulas, ko pēc tam publicē. Tomēr, ievērojot ļoti stingrus nosacījumus un saņemot dalībvalstu apstiprinājumu, ar laiku mikrodati var būt pieejami pētniecības nolūkiem.

Lietotāji var novērtēt Eiropas statistiku par tūrismu, izmantojot trīs galvenos kanālus *Eurostat* tīmekļa vietnē.

1. Zem virsraksta “Tabulas” pieejamās iepriekš definētajās divdimensiju tabulās ietvertas visizplatītākās datu vajadzības, kas ātri un skaidri pieejamas retākiem un mazāk specializētiem lietotājiem.
2. Zem virsraksta “Datubāze” pieejamās daudzdimensiju tabulas ļauj lietotājiem izveidot sarežģītākus un detalizētākus datu vaicājumus. Pēc lietotāju pieprasījuma *Eurostat* sniedz pielāgotus datu kopumus, lai apmierinātu ļoti specializētas vai detalizētas datu vajadzības.
3. Regulāri atjaunināti raksti nodrošina vienkāršu ievadu tūrisma statistikā, apvienojot grafiskos attēlus, tabulas un analīzi par daudz un dažādiem ar tūrismu saistītiem jautājumiem.

Vairākas reizes gadā datu izplatīšana tiek veikta kopā ar preses paziņojumiem, kas tiek plaši izplatīti. Dati, kas iegūti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 692/2011, tiek bieži papildināti ar citiem oficiālās statistikas avotiem, lai parādītu pilnīgāku tūrisma nozares ekonomisko vai nodarbinātības attīstību. Turklāt tūrisma statistika sniedz ieguldījumu vispārīgās *Eurostat* publikācijās, piemēram, izdevumā *Regional Yearbook*. *Eurostat* tīmekļa vietnes darbības uzraudzības iekšējos ziņojumos tūrisma statistika bieži ierindota starp visvairāk izmantotajām Eiropas statistikas jomām. Tas izceļ datu atbilstību un pieejamību. Piemēram, pēc tīmekļa lapu apmeklējumu skaita 2015. gadā raksts par tūrismu izdevumā *Regional Yearbook* bija otrajā vietā aiz datiem par reģionālo IKP.

Tūrisma statistikas pieejamība un skaidrība arī tiek veicināta, izmantojot mūsdienīgus vizualizācijas rīkus, kas lietotājiem sniedz ātru ieskatu tūrisma raksturīgajās iezīmēs. Šādi rīki ir iestrādāti Eiropas Komisijas uzturētajā Tūrisma virtuālajā uzraudzības centrā.

4.6. Salīdzināmība

Salīdzināmība attiecas uz tās ietekmes mērījumiem, kuru rada atšķirības piemērotajos statistikas jēdzienos, mērīšanas rīkos un procedūrās, ja statistikas datus salīdzina starp ģeogrāfiskajiem apgabaliem, nozarēm vai laikā.

Eiropas statistika par tūrismu balstās uz augsta līmeņa saskaņotību jēdzienos, definīcijās, klasifikācijā un metodoloģijā. Metodoloģiskie jautājumi tiek apspiesti īpašā Tūrisma

---

⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/tourism/>.

statistikas darba grupā, kura arī sekmē pieredzes un kopējas prakses apmaiņu Eiropas Savienībā un ārpus tās.

Lai nodrošinātu saskaņošanu, Regulā (ES) Nr. 692/2011 tika noteikti pamatprincipi attiecībā uz definīcijām (2. pants), ietvertajiem tematiem un pieprasīto datu raksturlielumiem (3. pants) un novērošanas jomām (4. pants). Pamats ikdienas saskaņošanas darbam ir Tūrisma statistikas metodoloģijas rokasgrāmata (10. pants). Šo rokasgrāmatu sagatavo *Eurostat* ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm, un tā ietver ieteiktās pamatnostādnes tūrisma statistikas sagatavošanai. Rokasgrāmatas pirmais izdevums tika publicēts 2011. gadā. Kopš tā brīža ir publicētas divas būtiskas rokasgrāmatas redakcijas. Ir pierādījies, ka rokasgrāmata ir ļoti praktisks krājums statistikas saskaņošanai visā ES. Tā arī ir atsauces dokuments datu lietotājiem un tūrisma statistikas sagatavotājiem ārpus ES. Pēdējais no diviem minētajiem faktiem sniedz ieguldījumu *Eurostat* misijā — būt par vadošo augstas kvalitātes Eiropas statistikas datu nodrošinātāju.

Tūrisma statistika ir pilnībā salīdzināma laikrindu ziņā un starp valstīm un reģioniem. Pāreja no Direktīvas 95/57/EK uz Regulu (ES) Nr. 692/2011 lielākajai daļai valstu izraisīja tikai nelielu pārrāvumu laikrindās. Lietotāju dēļ šādi pārrāvumi tiek dokumentēti, izmantojot metadatus, kas pieejami *Eurostat* tīmekļa vietnē vai attiecīgajās publikācijās.

4.7. Saskaņotība

Saskaņotība attiecas uz līmeni, kādā datus var ticami apvienot dažādos veidos un dažādām vajadzībām.

Cik vien iespējams, Eiropas tūrisma statistikas dati, ko sagatavo valstu un starptautiskās organizācijas, ir labi saskaņoti. Sadarbība starp dažādām jomām Eiropas Statistikas sistēmā arī ir sniegusi ieguldījumu tūrisma statistikas datu saskaņotībā ar saistītajiem datiem ekonomikas, uzņēmējdarbības un sociālajā jomā.

Komisijas datu validācijas pakalpojumi, ko piemēro tūrisma statistikai, iekšēji garantē saskaņotību starp mēneša un gada datiem, starp datiem par dalību tūrismā un iedzīvotāju statistiku vai starp dažādiem tūrisma ceļojumu raksturlielumiem.

5. PASĀKUMI, KAS VEIKTI UZŅĒMUMU SLOGA MAZINĀŠANAI

Lai sekmētu tā informācijas sniegšanas sloga mazināšanu, kurš tiek piemērots pusēm, kas ir atbildīgas par statistikas datu sniegšanu, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (turpmāk — “MVU”), tiek izmantoti trīs galvenie kanāli.

Pirmkārt, saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 692/2011 8. pantu dalībvalstīm ir atļauts izmantot šādus datu avotus: apsekojumus, administratīvos datus un piemērotas statistiskā novērtējuma procedūras. Vairākas valstis vāc datus no uzņēmumiem (piemēram, par tūristu izmitināšanas uzņēmumu jaudu un izmantojumu), izmantojot izlases apsekojumu (nevis visaptverošu pilno apsekojumu). Citas valstis izmanto administratīvos datus, kas ir vietējo iestāžu rīcībā, nevis tieši vēršas pie izmitināšanas nodrošinātājiem.

Otrkārt, ar regulas I pielikumu dalībvalstīm ir atļauts ierobežot novērošanas jomu, kā noteikts 4. panta a) punktā, lai ietvertu tikai uzņēmumus, kas pārsniedz noteiktu jaudas robežvērtību (t. i., tos, kam ir 10 vai vairāk gultasvietu). Tās dalībvalstis, kuras veido mazāk nekā 1 % no kopējā ikgadējā nakšu skaita, kas pavadītas tūristu izmitināšanas uzņēmumos ES, var vēl vairāk samazināt novērošanas jomu, iekļaujot tikai tos tūristu izmitināšanas uzņēmumus, kuriem ir 20 vai vairāk gultasvietu. Šī pēdējā robežvērtība tiek piemērota 12 dalībvalstīm. Šis jomas ierobežojums daudzus MVU, kas ir aktīvi izmitināšanas nozarē, atbrīvo no ziņošanas pienākuma saskaņā ar šo regulu.

Visbeidzot, lai nodrošinātu elastīgumu attiecībā uz izmantotajiem avotiem, pēc izvēles ir iespējams izmitināšanas uzņēmumu izmantojuma datu dalījums pēc lieluma klases.

6. PERSPEKTĪVAS

6.1. Eiropas statistikas par tūrismu atbilstības un kvalitātes uzturēšana

Datu prasībām saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 692/2011 būtu jāatspoguļo lietotāju vajadzību attīstība saistībā ar tūrisma nozares pārmaiņām, vienlaikus ņemot vērā datu sniedzēju slogu.

Vidējā termiņā tādēļ varētu būt nepieciešami grozījumi regulā, piemēram, lai atjauninātu noteiktus mainīgos lielumus un dalījumus, lai iekļautu jaunas prasības vai lai pārtrauktu pašreizējās prasības, kas pašlaik tiek uzskatītas par prasībām ar zemāku prioritāti. Pēdējais minētais grozījums, iespējams, varētu attiekties uz datu sniegšanu pēc izvēles vai reizi trijos gados vai uz gada metadatu un kvalitātes ziņošanu. Šā procesa gaitā būs jāņem vērā arī eksperimentālo pētījumu rezultāti (regulas 5. pants), jo īpaši lai labāk un sistemātiskāk novērtētu tūrisma makroekonomisko nozīmību un tā ietekmi uz vidi.

Jebkuras iniciatīvas vai priekšlikuma uzmanības centrā būs kvalitāte apvienojumā ar domājamo atbilstību lietotāju vajadzībām un ietekme uz sloga samazinājumu pārvaldes iestādēm vai uzņēmumiem.

Šādi grozījumi arī ļaus izvērtēt tālāku sinerģiju ar citām statistikas jomām (piemēram, ceļojumu apsekojumiem, starptautisko pakalpojumu tirdzniecību, integrētu reģistru izmantošanu). Nākamajos gados būs nepieciešams pārvērtēt arī tūrisma statistikas vietu modernizētās uzņēmējdarbības un sociālās statistikas sistēmās. Tas jo īpaši attiecas uz tūrisma statistikas integrāciju divās plānotās pamatregulās — viena regula uzņēmējdarbības statistikas integrēšanai un otra regula integrētai Eiropas sociālajai statistikai.

6.2. Jauno avotu un metožu ietekme

Pēdējos gados tūrisma statistika jaunu datu avotu un metožu izpētes ziņā ir bijusi līderis Eiropas Statistikas sistēmā. Piemēram, tika veikts pētījums, kurā izvērtēja iespēju izmantot mobilās pozicionēšanas datus tūrisma statistikā. Lielie dati sniedz lielu potenciālu tūrisma statistikai: informācija, ko iegūst no mobilo tīklu operatoriem, rezervēšanas sistēmām, meklētājprogrammām un interneta darbībām, elektroniskajām maksājumu kartēm vai sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem, varētu sniegt datus tūrisma statistikas sistēmai. Ilgākā

termiņā šādi jauni datu avoti varētu drīzāk izraisīt revolūciju, nevis evolūciju veidā, kā tiks sagatavota Eiropas statistika par tūrismu. Daļēja pāreja no datu vākšanas uz datu savienošanu kļūs par lielu mērķi statistikas sagatavotājiem. Tomēr šai pārejai ir iespēja nodrošināt plašākas un savlaicīgākas zināšanas par tūrismu, izmantojot detalizētāku dalījumu pēc laika un vietas. Šīs jaunās metodes, visticamāk, būs rentablākas un samazinās uzņēmumu slogu. Jauno metožu un avotu izmantošana papildus spēkā esošajiem tradicionālajiem apsekojumiem sniegs labāku izpratni par tūrisma nozares aspektiem, kas iepriekš bija mazāk aptverti vai nebija aptverti vispār (piemēram, jauni īrētu izmitināšanas vietu veidi t. s. “dalīšanās ekonomikā”).

6.3. Tūrisma statistikas paplašināšana, aptverot papildu valstis

Tālāk īstenojot Regulu (ES) Nr. 692/2011 ES un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstīs, uzmanības centrā arī turpmāk būs kvalitātes uzlabojumi un sloga vadība. Turklāt tiks turpināta darbība, lai izveidotu sistēmu Eiropas statistikas par tūrismu izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai kandidātvalstīs un iespējamās kandidātvalstīs. Ņemot vērā tūrisma nozares svarīgumu ekonomikai un darba tirgum daudzās valstīs, kam ir tiesības pieteikties Pirmspievienošanās palīdzības instrumentam, šo valstu statistikas sistēmas saskaņošana ar ES tiesību aktu kopumu ir ļoti svarīga.

7. SECINĀJUMI

Kopēji dalībvalstu centieni, ieviešot Regulu (ES) Nr. 692/2011, nodrošināja augstas kvalitātes tūrisma statistikas labākus un plašākus izvaddatus. Kopš 2012. gada datu pilnīgums un savlaicīgums ir nozīmīgi uzlabojies.

Var uzskatīt, ka saskaņā ar regulu paredzētā Eiropas tūrisma statistika ir izstrādāta, darbojas un nodrošina attiecīgos datus dažādām ieinteresētajām personām no tūrisma nozares un vietējām, reģionālām, valstu vai starptautiskām pārvaldes iestādēm. Tomēr, tā kā tūristu ieradumi un tūrisma nozares struktūra nepārtraukti mainās un kļūst pieejami jauni datu avoti un metodes, saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 692/2011 pašlaik veiktās datu sagatavošanas un izvaddatu cieša uzraudzība joprojām būs svarīgs mērķis nākamajos piecus gadus.